

Gefle Dagblad

Utskriftsvänlig version | MÅNDAG 14 MAJ 2007

Kulturdebatt:

Sanningen om Skaparbyn

PUBLICERAD: [00:38]

Skaparbyn i Hedesunda är naturligtvis en stor tillgång, unika byggnader ritade av arkitekten Ralph Erskine i nära samverkan med en annan konstnärssjäl, Birger Forsberg. Hade den legat längre upp längs Dalälven skulle den med all säkerhet ha marknadsförts med stolthet av dalfolket för att locka ännu fler besökare och turister.

Byapolare. Ralph Erskine och Birger Forsberg skapade Skaparbyn. Här vid invigningen. Arkivfoto: Lasse Halvarsson

Men i Gästrikland är vi av tradition långt sämre på sådant. Skaparbyn har i flera år dragits ekonomiska problem, främst för att den haft intäkter alltför få av årets dagar. Sommarkurser för barn kan inte finansiera en byggnad av detta slag, det skulle ge orimliga kursavgifter. Tidigare har flera försök till breddning gjorts, delvis med gott resultat.

Den förra styrelsen för Skaparbyn gjorde många försök, men gav upp då den inte såg att intäkter och finansierare räckte för en fortsättning. Den förordade försäljning. I augusti i fjol valde ett extra årsmöte i vänföreningen Hedesundavärna en ny styrelse för Skaparbyn. Bara något tiotal röstberättigade var närvarande, det fanns inget förslag från valberedningen. På alltför lösa boliner lät jag mig vid sittande bord övertalas att ingå i den nya styrelsen. Av sju ledamöter blev vi två gästrikar, i övrigt fyra stockholmare och en person på västkusten. Fyra personer befanns ha samma arbetsplats.

I samband med migrationsåret 1996 gav jag det förslag som ledde till Migranternas hus i Afta, numera med en väl inarbetad verksamhet året om, också knuten till projektet att få stora Hälsingegårdar klassade som världsarv. Varför ska Gästrikland vara trögare än Dalarna och Hälsingland?

Det borde vara möjligt att fylla den unika och härliga Skaparbyn med så mycket seriös verksamhet att det kunde ge intäkter under en stor del av året. Jag skrev i november ett PM om de fyra "kontexter" jag tyckte Skaparbyn nyttjat alldeles för litet. Den borde vara mer öppen mot hedesundaborna. Skaparbyn ligger vid nedre Dalälven och borde vara ett av många besöksvärda ställen i ett naturskönt område med tre miljoner människor inom två timmars reseavstånd. Skaparbyn måste ha utställningar och annat riktat mot allmänheten, först då kan den ingå i turistreklamen för nedre Dalälven och Gästrikland.

I februari hölls en välbesökt hearing i Silvanum rörande Skaparbyn med kommunalrådet Per Johansson som välkomsttalare. Kulturförvaltningen i Gävle stod för kostnaderna. Det kom under dagen många förslag, de mest konstruktiva kanske från Sten Jansson i Hedesunda, Arne Malm, under många år stor eldsjäl i Skaparbyns tillkomst, och Konstcentrums tillförordnade chef Kirse Junge-Stevensborg. Kirse menade att Skaparbyn borde kunna bli ett textilkonstcentrum av ett slag som hittills inte funnits i Norden. Arkitektprofessorn Sten Thiberg gjorde efter hearingen ett upprop till Sveriges arkitekter om att Skaparbyn var i fara och att det vore en stor förlust för hela landet om den inte kunde drivas vidare. Flera kommunstyrelseledamöter var med under hearingen, och redan dagen efter visade det sig att företrädare för alla partier var eniga om att kommunen borde bistå om det finns livskraftiga idéer kring Skaparbyn. Kommunalrådet Roger Persson och ett oppositionsrådet Inger KällgrenSawela utsågs att hålla i frågan. De bad gemensamt Sten Jansson att ytterligare utveckla sin "nätverksmodell", alltså att Skaparbyn bör söka samarbete i flera sammanhang för att få aktiviteter under så stor del av året som möjligt.

Gävle kommun kan hjälpa till med kontakter och med kompetens ur olika förvaltningar, som kan dra nytta av Skaparbyn. Men samtidigt har kommunens företrädare förklarat att ett samarbete förutsätter att stiftelsens styrelse redovisar Skaparbyns ekonomi och egna planer. Vid ett möte med kommunens företrädare den 7 maj överlämnade styrelsen förslag i elva punkter på möjligt samarbete med Gävle kommun, däribland en förstudie kring Kirses idé från hearingen. Däremot gavs svävande besked rörande ekonomi och hållfasthet i budgeten.

Vid föreningens årsmöte i mars ersattes, på valberedningens förslag, en av ledamöterna från Stockholm, vald på ett år, en person från Gästrikland. Styrelsen består mycket tydligt av två grupper, vilket märks i voteringsiffrorna 4-3. Vi från Gästrikland vill arbeta efter Sten Janssons "nätverksmodell", alltså mycket samarbete med andra aktörer, till stor del naturligtvis i regionen. Inför styrelsesammanträdet inför senaste mötet med kommunen hade vi från Gästrikland tio förslag, de övriga hade inte förberett något enda sådant förslag. Det är inte konstigt, men det illustrerar behovet av lokal förankring.

Posterna som ordförande, sekreterare och kassör innehåller av personer i den väl sammanhållna gruppen med bas i Stockholm. Regler rörande kallelser, protokoll och kassarapporter finns väl i alla valda organ, men tyvärr har detta hittills inte fungerat väl i nuvarande styrelse. När protokoll dröjt upp till fem månader har uppföljningen av fattade beslut försvårats. I de fall när kallelsen kommit sent, till och med så sent som kvällen innan möte i Stockholm, är det svårt för flera att delta. Alla i en styrelse är ekonomiskt ansvariga, men då måste hela styrelsen få del av aktuella siffror rörande krediten från banken och informeras när ytterligare lån tagits.

Sommarens kursprogram, med bildvävning och annat för både barn och vuxna, har tagits fram av en grupp under styrelseordförandens ledning. Ansvariga för kurser under senare år har vittnat om att broschyrer och allmän reklam ger få anmälningar, man behöver redan under vintern ta kontakt med skolor, tidigare deltagare och andra som kan ha tips om föräldrar att tillfråga. Programmet för sommarkurserna ser bra ut, men nu visar det sig att den enda marknadsföring som gjorts är ett par tusen utskick i Mälardalen och ingenting i Gästrikland. Vid träffen med kommunen den 7 maj meddelades att hittills har knappast någon kursanmälan kommit in.

Läget, inte minst ekonomiskt, är så akut att fler aktiviteter måste till redan i sommar, inte bara kurser utan också utställningar, visningar och annat som öppnar Skaparbyn för besökare från när och fjärran. Jag vill därför vädja till alla, enskilda eller föreningar, med idéer om Skaparbyn som kulturell, social och kreativ mötesplats att komma med konkreta förslag.

Skaparbyn är intressant både nationellt och internationellt, men utan en starkt lokal förankring och ett brett kontaktnät i regionen kan den knappast utvecklas.

I styrelsen måste vi nu ta oss samman, hitta bättre arbetsformer och helhjärtat bejaka nätverksmodellen som vägen att ta tillvara alla de möjligheter som Birger Forsbergs och Ralph Erskines unika skapelse erbjuder.

"Läget, inte minst ekonomiskt, är så akut att fler aktiviteter måste till redan i sommar, inte bara kurser utan också utställningar, visningar och annat som öppnar Skaparbyn för besökare från när och fjärran."
Hans Lindblad

Stäng fönstret! (utskriftsversionen öppnades i nytt fönster)